

Regeringens proposition

1980/81:188

om utformningen av ett ekonomiskt stöd till flerbarnsfamiljer;

beslutad den 23 april 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen anges de närmare reglerna för det flerbarnstillägg som regeringen har föreslagit i prop. 1980/81:118 om ekonomisk-politiska åtgärder. Förslag lämnas bl. a. om vilka familjer som skall vara berättigade till flerbarnstillägg. Vissa administrativa frågor berörs också i propositionen.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag¹

dels att 1 a och 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer. 2 a och 4 a §§, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 a §

Frågor om allmänna barnbidrag *handhavas* av riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna.

Beslut om allmänt barnbidrag fattas av den allmänna försäkringskassa, hos vilken den som *enligt 4 § äger uppbära* bidraget är inskriven eller skulle ha varit inskriven, om han uppfyllt åldersvillkoret i 1 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Frågor om allmänna barnbidrag *handhas* av riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna.

Beslut om allmänt barnbidrag fattas av den allmänna försäkringskassa, hos vilken den som *uppbär* bidraget är inskriven eller skulle ha varit inskriven, om han uppfyllt åldersvillkoret i 1 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

2 a §

Flerbarnstillägg utgår om någon uppbär allmänt barnbidrag för tre eller flera barn. Vid tillämpning av denna paragraf beaktas inte barn som avses i 4 § tredje stycket eller 7 §.

Flerbarnstillägget motsvarar ett fjärdedels barnbidrag om barnens antal uppgår till tre och ökas med ett halvt barnbidrag för varje ytterligare barn.

Vid beräkningen av flerbarnstillägget skall de barn för vilka någon uppbär allmänt barnbidrag räknas samman med de barn för vilka någon annan uppbär allmänt barnbidrag om dessa bidragsmottagare stadigvarande sammanbor och är eller har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

¹ Lagen omtryckt 1973:449.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

Den som önskar uppbära flerbarnstillägg med stöd av tredje stycket skall anmäla detta till den allmänna försäkringskassan.

Om inte annat föreskrivs skall bestämmelserna om allmänt barnbidrag i denna lag eller i andra lagar eller författningar tillämpas på flerbarnstillägg.

4 a §

Rätten att uppbära flerbarnstillägget tillkommer den som uppbär allmänt barnbidrag för de barn som flerbarnstillägget avser. Har barnbidragen olika bidragsmottagare betalas flerbarnstillägget till kvinnan eller, om bidragsmottagarna gör anmälan härom, till mannen.

11 §²

Barnbidrag utbetalas kvartalsvis genom riks försäkringsverket. Angående sättet och tiden för utbetalningen meddelar regeringen närmare bestämmelser.

Barnbidrag utbetalas kvartalsvis genom riks försäkringsverket. Det kvartalsbelopp som skall utbetalas i barnbidrag eller flerbarnstillägg avrundas till närmast högre hela krona. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sättet och tiden för utbetalningen.

Har barnbidrag ej utbetalats före utgången av året näst efter det, till vilket bidraget hänför sig, föreligger ej längre rätt till bidraget, såvida ej den bidragsberättigade inom nämnda tid hos allmän försäkringskassa gjort gällande rätt till bidraget.

Har barnbidraget ej lyfts före utgången av året näst efter det, under vilket bidraget förfallit till betalning, skall bidraget vara förverkat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

² Senaste lydelse 1975:153.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981:18) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag, i den lydelse paragrafen erhållit genom lagen (1981:18) om ändring i nämnda lag, skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Rätten att uppbära allmänt barnbidrag för visst barn tillkommer, där barnet står under föräldrarnas gemensamma vårdnad, barnets moder eller, om föräldrarna gjort anmälan härom till allmän försäkringskassa, barnets fader. Är fader eller moder som uppbär bidrag enligt vad nu har sagts till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, skall rätten att uppbära bidraget i stället tillkomma den andre av föräldrarna. Står barnet ej under försäldrarnas gemensamma vårdnad, tillkommer rätten att uppbära bidraget den som har vårdnaden om barnet.

Rätten att uppbära allmänt barnbidrag för visst barn tillkommer, där barnet står under föräldrarnas gemensamma vårdnad, barnets moder eller, om föräldrarna gjort anmälan härom till allmän försäkringskassa, barnets fader. Är fader eller moder som uppbär bidrag enligt vad nu har sagts till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, skall rätten att uppbära bidraget i stället tillkomma den andre av föräldrarna. *Har föräldrar gemensamt vårdnaden om ett barn, men bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av dem, tillkommer rätten att uppbära allmänt barnbidrag efter anmälan denne förälder.* Står barnet ej under föräldrarnas gemensamma vårdnad, tillkommer rätten att uppbära bidraget den som har vårdnaden om barnet.

I fråga om rätten att uppbära allmänt barnbidrag likställs med föräldrar de, som med *barnavårdsnämndens* tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

I fråga om rätten att uppbära allmänt barnbidrag likställs med föräldrar de, som med *socialnämndens* tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Allmän försäkringskassa får på framställning av socialnämnd förordna att allmänt barnbidrag för barn, som genom socialnämndens försorg placerats i enskilt hem, skall uppbäras av den som fostrar barnet. Har barnet placerats i enskilt hem av annan än socialnämnd, får sådant förordnande meddelas på framställning av den som enligt första stycket uppbär bidraget.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-04-23

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Söder

Proposition om utformningen av ett ekonomiskt stöd till flerbarnsfamiljer

1 Inledning

Regeringen har i propositionen 1980/81:118 om ekonomisk-politiska åtgärder bl. a. föreslagit införandet av ett särskilt ekonomiskt stöd till flerbarnsfamiljerna i samband med att livsmedelssubventionerna minskar. Enligt förslaget införs ett flerbarnstillägg med ett fjärdedels barnbidrag, f. n. 750 kr. per år för familjer med tre barn under 16 år och ytterligare ett halvt barnbidrag, dvs. f. n. 1 500 kr. per år, för varje därpå följande barn. Det nya flerbarnsstödet, som har föreslagits träda i kraft den 1 januari 1982, beräknas medföra en årlig kostnad av 135 milj. kr. I prop. 1980/81:118 har hemställts att riksdagen, utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen, för budgetåret 1981/82 anvisar 70 milj. kr. under förslagsanslaget till allmänna barnbidrag.

I denna proposition redovisas de närmare regler som föreslås gälla för flerbarnstillägget.

2 Flerbarnstilläggets utformning

2.1 Regler om familjetillhörighet

Flerbarnstilläget skall vara en ekonomisk hjälp till ensamstående och familjer med flera barn. Flerbarnstilläget utgår om det i familjen finns tre barn och utökas för varje barn därutöver.

Flerbarnstilläget skall såsom angivits i prop. 1980/81:118 vara knutet till

det allmänna barnbidraget. De regler som gäller för barnbidrag skall därför så långt som möjligt gälla även för flerbarnstillägget.

Flerbarnstillägget skall utgå till familjer och ensamstående med tre eller flera barn. Familjebegreppet avser i normalfallet att mannen och kvinnan är gifta och lever tillsammans. Därmed bör – som i skattelagstiftningen och den allmänna försäkringen – jämnställas de fall då mannen och kvinnan sammanbor och har eller har haft barn gemensamt eller tidigare varit gifta med varandra.

I olika sammanhang har ifrågasatts om inte ett vidare samboendebegrepp borde användas. Jag är för min del inte beredd att i detta lagstiftningsärende föreslå någon utvidgning. Jag vill påminna om att frågan berörs i socialpolitiska samordningsutredningens huvudbetänkande (SOU 1979:94) En allmän socialförsäkring. Detta bereds f. n. i regeringskansliet.

De nuvarande bestämmelserna om utbetalning av barnbidrag innebär att utbetalning vanligen sker till barnets rättsliga vårdnadshavare. När föräldrarna har gemensam vårdnad om sina barn betalas barnbidraget till modern, såvida inte föräldrarna är ense om att fadern skall få uppbära barnbidraget. Denna regel gäller såväl då föräldrarna sammanbor som då de bor åtskilda.

Jag föreslår att också flerbarnstillägget betalas ut till den förälder som har den rättsliga vårdnaden om barnen. Om de barn som gemensamt kvalificerar familjen till flerbarnstillägg har olika mottagare av barnbidraget bör tillägget betalas till kvinnan. Det bör dock ges en möjlighet att överföra rätten att uppbära flerbarnstillägget till mannen.

Enligt de regler som f. n. gäller för utbetalning av barnbidrag kan föräldrarna om de är ense låta mannen uppbära barnbidraget. När mannen och kvinnan har gemensam vårdnad om barnen men dessa faktiskt vårdas av enbart mannen har han som regel inga möjligheter att uppbära barnbidraget om inte kvinnan samtycker. För att barnbidraget skall komma barnet till godo föreslår jag att nuvarande regler kompletteras med en regel som innebär att den som har såväl rättslig som faktisk vårdnad får möjlighet att efter anmälan uppbära barnbidrag och därmed även flerbarnstillägg även om föräldrarna inte är ense härom. Denna regel avser naturligtvis inte de fall då föräldrarna lever tillsammans.

2.2 Barn som vårdas på institution m. m.

Enligt lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag utgår inte barnbidrag när kostnaderna för ett barns vård på anstalt – eller för kost och vård åt barnet på annat sätt – helt betalas av statsmedel. Kommuner och landstingskommuner har i vissa fall rätt att erhålla barnbidrag för barn som på allmän bekostnad vårdas på anstalt. Om barnet vistas i föräldrahemmet vid ingången av ett kvartal, t. ex. i samband med jul- eller sommarlov, kan barnbidraget utgå till föräldrarna för kvartalet.

Flerbarnstillägget är ett stöd till barnfamiljer och bör därför inte uppbäras

av kommuner och landsting. I de fall ett barn vårdas på institution och barnbidraget flyttats över till kommunen eller landstinget bör barnet inte berättiga sin familj till flerbarnstillägg. I den mån barnbidraget återförs till föräldrarna då barnet vistas i föräldrahemmet skall barnet räknas med vid bedömning av rätten till flerbarnstillägg.

2.3 Barn som placerats i fosterhem

Sociala centralnämnden kan besluta att placera ett barn i fosterhem. Det ankommer på nämnden att ta ställning till om det allmänna barnbidraget samtidigt skall flyttas över till fosterföräldrarna. Efter särskild framställning från nämnden till försäkringskassan kan barnbidraget betalas ut till fosterföräldrarna.

Fosterföräldrarna erhåller i regel ersättning från kommunen (fosterlön). Denna är utformad så att den jämte det allmänna barnbidraget skall täcka familjens kostnader för barnet och därutöver ge en viss ersättning för vården. Mot denna bakgrund anser jag det rimligt att flerbarnstillägget inte utgår för fosterbarn. I annat fall skulle kostnaderna för vissa barn täckas dubbelt.

I de fall barnbidraget flyttas över till fosterföräldrarna skall barnet inte heller berättiga sin ursprungsfamilj till flerbarnstillägg.

I vissa fall vistas barn stadigvarande hos annan än den rättsliga vårdnadshavaren utan att ersättning utgår. I och med att socialtjänstlagen (1980:620) träder i kraft den 1 januari 1982 krävs även i dessa fall fosterhemsgodkännande. Det finns skäl som talar för att flerbarnstillägg skulle kunna utgå i dessa fall. En sådan avgränsning är dock besvärlig och ger svåra administrativa problem. Jag anser därför inte att flerbarnstillägg skall utgå i dessa fall. Frågan bör dock följas ytterligare och eventuellt tas upp till prövning när erfarenheter vunnits av den nya reformen.

2.4 Administration m. m.

Administrationen av det allmänna barnbidraget fungerar väl. Det är därför naturligt att nära knyta an till detta när det gäller administrationen av det nu föreslagna flerbarnstillägget. I huvudsak samma regler bör således gälla för flerbarnstillägget som för det allmänna barnbidraget.

På vissa punkter kan en annan utformning av reglerna tänkas. Det gäller frågan om hur stödet skall utformas i de fall där barnen har olika föräldrar och vårdnadshavare men där föräldrarna tillsammans med barnen skall anses som en familj. En möjlighet är att göra en direkt anknytning till barnbidragsregistret så att flerbarnstillägg betalas enbart med beaktande av hur många barnbidrag som betalas på varje barnbidragsanvisning. Det skulle emellertid ställa de familjer utanför som borde fått stödet men där barnbidragen betalas till resp. förälder för olika barn. Detta är enligt min mening inte tillfredsställande.

Jag har övervägt den lösningen att det skulle öppnas möjligheter att i dessa fall föra över utbetalningen av barnbidrag från en förälder så att alla barnbidrag kan utbetalas till en person oavsett om denne är förälder till samtliga barn i familjen. En sådan överföring av barnbidragen skulle sedan bli en förutsättning för att flerbarnstillägg skall kunna utgå. Det skulle innebära att endast en förälder behövde registreras. Från kontrollsynpunkt skulle den fördelen nås att föräldrarna själva i dessa fall kan bestämma vem som skall uppbära flerbarnstillägget. Vidare skulle de förmodligen ha intresse av att anmäla att samboendet upphört om detta blir aktuellt.

Ett sådant krav på föräldrarna skulle dock enligt min mening utgöra ett betydande intrång i familjens integritet. Att överföra barnbidraget till en annan person för det eller de barn man är vårdnadshavare för skulle sannolikt upplevas negativt av många föräldrar. Jag är därför inte beredd att föreslå en sådan lösning.

I stället bör en lösning väljas som medger att flerbarnstillägg utgår även när barnbidragen betalas till olika föräldrar i samma familj.

Detta innebär att ökade krav kommer att ställas på försäkringskassorna när det gäller att fastställa vilka barn som berättigar till flerbarnstillägg. För att kassorna skall kunna fullgöra sitt arbete på detta område bör de få tillgång till vissa register där uppgifter finns som är av betydelse för tillämpningen av de nya reglerna om flerbarnstillägg. De nya reglerna ger upphov till vissa begränsade årliga kostnader hos riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Dessutom uppstår kostnader vid genomförandet bl. a. för programmering och utbildning. Kostnaderna bör täckas genom omprioritering av befintliga resurser. I inledningsskedet torde vidare vissa informationsinsatser till berörda familjer bli nödvändiga.

Något ansökningsförfarande är normalt inte nödvändigt för flerbarnstillägget. I de nyss beskrivna fallen där barnbidragen utgår till olika föräldrar måste dock en anmälan ske för att samtliga barn som är kvalificerande skall medräknas. Föräldrarna skall i dessa fall även anmäla när förhållandena ändras så att flerbarnstillägg inte längre skall utgå. Några särskilda kontrollinsatser torde inte behövas. Jag avser att återkomma till regeringen med förslag om ändring i kungörelsen (1973:452) om tillämpningen av lagen om allmänna barnbidrag.

2.5 Fortsatt utredningsarbete

Föreliggande förslag grundar sig till en del på familjeekonomiska kommitténs arbete. Dess kartläggningsarbete angående flerbarnsföräldrar har redovisats i rapporten (Ds S 1981:4) Flerbarnsfamiljerna – kartläggning och analys.

Som angivits i prop. 1980/81:118 ang. ekonomisk-politiska åtgärder fortsätter kommittén sitt arbete bl. a. med att pröva om inte ett flerbarns-

tillägg på sikt också bör innefatta de studerande på grundskole- och gymnasienivå som är mellan 16 och 20 år.

2.6 Ikraftträdande

I prop. 1980/81:118 har angivits att de nya reglerna bör träda i kraft den 1 januari 1982. Några särskilda övergångsregler torde inte behövas.

Som jag här nämnt blir vissa informationsinsatser nödvändiga för att även de föräldrar som inte automatiskt genom barnbidragsregistret får del av tillägget skall kunna anmäla att de vill ha detta. Jag avser att senare återkomma till regeringen angående kostnaderna för denna information.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har det inom socialdepartementet upprättats förslag till

- 1 lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
- 2 lag om ändring i lagen (1981:18) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag.

4 Specialmotivering till förslaget till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag och förslaget till lag om ändring i lagen (1981:18) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Ändringarna i lagen om allmänna barnbidrag har delats upp på två lagförslag. Anledningen är att vissa ändringar vilka skall träda i kraft den 1 januari 1982 redan har gjorts med anledning av socialtjänstpropositionen. Det första lagförslaget innehåller två nya paragrafer 2 a och 4 a §§ samt ändringar i 1 a och 11 §§. Av det andra lagförslaget framgår den nya lydelsen av 4 § fr. o. m. år 1982.

I en ny paragraf i lagen om allmänna barnbidrag, 2 a §, har tagits in bestämmelser om flerbarnstillägget. Detta utgår med varierande belopp beroende på antalet barn i familjen. Flerbarnstillägget utgår med ett fjärdedels barnbidrag (f. n. 750 kr.) per år för en familj med tre barn under 16 år och ökas med ett halvt barnbidrag (f. n. 1 500 kr.) per år för varje ytterligare barn under 16 år i familjen.

Barnen skall uppfylla de allmänna förutsättningarna som anges i 1 §. Detta innebär att barn som är svenska medborgare och bosatta i riket berättigar till den nya ersättningen. Barn som inte är svenska medborgare berättigar till ersättning om de är bosatta i riket och antingen fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller barnet eller en av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Allmänt barnbidrag utbetalas enligt huvudregeln till den som har den rättsliga vårdnaden om barnet. Står barnet under föräldrarnas gemensamma

vårdnad utbetalas barnbidraget normalt till barnets mor. Om föräldrarna gör anmälan överflyttas rätten att uppbära barnbidraget i dessa fall till fadern. Om en förälder är ensam vårdnadshavare tillkommer rätten att uppbära bidraget denne förälder. I vissa fall kan barnbidrag enligt 4 § första stycket uppbäras av annan än en förälder. Detta förutsätter dock att denna person har den rättsliga vårdnaden om barnet. Med förälder likställs även de som med barnavårdsnämndens (socialnämndens fr. o. m. den 1 januari 1982) tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Den som uppbär barnbidrag för tre eller flera barn får enligt paragrafens första stycke automatiskt rätt till flerbarnstillägg. Med hänsyn till att barnbidraget enligt huvudregeln i princip utbetalas till den rättslige vårdnadshavaren kommer även rätten till flerbarnstillägget att vara direkt beroende av vem som har den rättsliga vårdnaden om barnen.

I regel sammanfaller den rättsliga och faktiska vårdnaden. Vissa undantag finns dock. Barnet kan t. ex. ha placerats i fosterhem. Försäkringskassan har då möjlighet att på framställning av barnavårdsnämnden (fr. o. m. den 1 januari 1982 av socialnämnden) förordna att barnbidraget skall betalas till den som fostrar barnet. Det finns också möjlighet att efter anmälan av den som är primärt berättigad att uppbära bidraget i annat fall överföra bidraget till den som fostrar barnet. I de nu nämnda fallen som regleras i 4 § tredje stycket utgår inte flerbarnstillägg.

Enligt 5 § får från den 1 januari 1982 om synnerliga skäl föreligger, barnbidraget betalas ut till den andre av föräldrarna eller till annan lämplig person. Vidare kan bidraget betalas ut till nämnden för att användas till barnets bästa. Till skillnad från de fall som avses 4 § tredje stycket regleras i 5 § enbart frågan om utbetalning. Såväl den rättsliga som i de flesta fall även den faktiska vårdnaden tillkommer i dessa fall oförändrat föräldrarna. Deras möjligheter att tillgodoräknas flerbarnstillägg påverkas därför inte av att detta i likhet med barnbidraget i dessa fall skall betalas ut till någon annan enligt 5 §.

Flerbarnstillägget är familjeanknutet. I tredje stycket anges därför vilka barn som skall sammanräknas vid bedömningen av rätten till detta tillägg.

Huvudregeln är som tidigare nämnts att den som är rättslig vårdnadshavare och därför uppbär minst tre barnbidrag skall få rätten till flerbarnstillägget. Om två föräldrar som är gifta med varandra inte har några gemensamma barn men däremot tillsammans fostrar sina resp. barn skall flerbarnstillägg utgå under förutsättning att resp. förälder uppbär barnbidrag för sitt eller sina barn. Detsamma skall gälla även om en person inte är biologisk förälder men väl har den rättsliga vårdnaden om ett eller flera barn. För att flerbarnstillägg skall utgå krävs således att bidragsmottagarna är gifta och sammanboende och att de tillsammans uppbär minst tre barnbidrag. Med gifta skall liksom i skattelagstiftningen och i lagen (1962:381) om allmän

försäkring likställas sammanboende som varit gifta med varandra eller har eller har haft gemensamt barn. Om t. ex. två personer sammanbor och det i familjen finns dels gemensamma barn dels barn till den ene av dem, utgår flerbarnstillägg om de tillsammans uppbär tre eller flera barnbidrag. Den nu beskrivna sammanräkningsregeln anges i paragrafens tredje stycke.

Med hänsyn till att riksförsäkringsverket saknar uppgifter om de fall som anges i tredje stycket har en regel tagits in i fjärde stycket om att en anmälan måste göras i dessa fall.

Flerbarnstillägget är en form av utbyggt barnbidrag. De bestämmelser som gäller för det allmänna barnbidraget skall därför gälla även flerbarnstillägget. En erinran om detta har tagits in i femte stycket. Vissa verkningar av denna likställdhet kommenterar jag särskilt i det följande.

Flerbarnstillägget skall enligt 4 a § betalas ut till den som uppbär barnbidrag för de barn som grundar rätt till tillägg. Detta innebär att flerbarnstillägget i de flesta fall följer huvudregeln i 4 § första stycket. För de specialfall då barnbidragen i en familj betalas ut till olika betalningsmottagare skall flerbarnstillägget enligt 4 a § betalas till kvinnan. Om bidragsmotagarna gör anmälan härom skall tillägget betalas ut till mannen.

Flerbarnstillägget skall i likhet med barnbidraget administreras av riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna (1 a §) och de beslut som fattas av försäkringskassan kan överklagas till försäkringsrätt och försäkringsöverdomstolen.

Behörig försäkringskassa är enligt nu gällande regler den allmänna försäkringskassa hos vilken den som enligt 4 § äger uppbära bidraget är inskriven. Samma regler skall gälla för flerbarnstillägg. I de fall flerbarnstillägg betalas ut enligt 4 a § skall samma forumregel gälla. Detta har markerats genom ändringen i 1 a §.

Flerbarnstillägget skall utgå fr. o. m. kvartalet efter det rätten till tillägget har uppkommit. Det upphör att utgå resp. ändras fr. o. m. kvartalet efter det då något av de barn som är kvalificerande fyller 16 år (2 §). Om andra förändringar inträffar vilka innebär att rätten till flerbarnstillägg upphör eller ändras, skall tillägget likaledes dras in eller ändras fr. o. m. kvartalet efter det att förändringen ägde rum (3 §).

I 4 § har föreslagits en ändring av nu gällande utbetalningsregler för det allmänna barnbidraget. Ändringen innebär att barnbidraget efter anmälan kan betalas ut till den förälder hos vilken barnet stadigvarande bor även om föräldrarna inte gemensamt ansökt härom. Detta förutsätter dock att föräldern även har rättslig vårdnad om barnet.

Enligt de regler som gäller fr. o. m. den 1 januari 1982 får barnbidraget om synnerliga skäl föreligger betalas till den andre föräldern eller annan lämplig person och i vissa fall till socialnämnden (5 §). Samma regler skall gälla för flerbarnstillägget.

Bidraget utbetalas enligt 7 § till kommuner och landsting i vissa fall då barnet vårdas på anstalt. Flerbarnstillägget kan enligt 2 a § första stycket

dock inte utgå för sådant barn. I den mån barnbidrag överförs till föräldrarna då barnet under en längre tid, exempelvis jul- och sommarferier, vistas i föräldrahemmet är inte 7 § tillämplig och barnet skall räknas med vid bedömningen av rätten till flerbarnstillägg.

I 11 § har ett tillägg gjorts beträffande öresutjämning. Detta innebär att det belopp som skall betalas varje kvartal i form av barnbidrag alltid skall avrundas till närmast högre hela kronor. Samma regel skall gälla för flerbarnstillägget. Varje utgående belopp skall avrundas separat. Flerbarnstillägget skall betalas ut samtidigt och på samma sätt som barnbidraget (11 §).

Som framgår av den allmänna motiveringen skall utbetalning av flerbarnstillägg normalt ske utan att föräldrarna behöver ansöka härom. I de fall då 2 a § tredje stycket åberopas måste dock föräldrarna göra sin rätt till tillägget gällande genom en anmälan. Detta måste då enligt 11 § andra stycket ske före utgången av året efter det, till vilket tillägget hänför sig. Efter denna tid upphör rätten till tillägg.

Bestämmelserna om återbetalning i 12 § skall vara desamma för flerbarnstillägget som för barnbidraget. Vidare skall rätten till flerbarnstillägget inte få överlåtas och inte heller få utmätas (13 §).

Det bemyndigande för riksförsäkringsverket som finns intaget i 14 § liksom riksförsäkringsverkets tillsynsfunktion gäller även flerbarnstillägget.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag och
2. lag om ändring i lagen (1981:18) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehåll	Sid
Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde 1981-04-23	5
1 Inledning	5
2 Flerbarnstilläggets utformning	5
2.1 Regler om familjetillhörighet	5
2.2 Barn som vårdas på institution m. m.	6
2.3 Barn som placerats i fosterhem	7
2.4 Administration m. m.	7
2.5 Fortsatt utredningsarbete	8
2.6 Ikraftträdande	9
3 Upprättade lagförslag	9
4 Specialmotivering	9
5 Hemställan	12
6 Beslut	12

